

บทที่ ๑๙

เรื่อง ความเปลี่ยนแปลงทางครอบครัวไทยในปัจจุบัน

การเตรียมการอ่าน

ดูรูปแล้วตอบคำถาม

- รูปเหล่านี้เกี่ยวกับการทำอาชีพอะไร ใช้อุปกรณ์อะไรบ้าง และคนในภาพมีความสัมพันธ์กันอย่างไร
- คนไทยในสมัยก่อน ทำอาชีพอะไรเป็นส่วนใหญ่ และใช้อะไรช่วยในการทำงาน
- คุณคิดว่า เรื่องนี้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวไทยสมัยนี้อย่างไรบ้าง

การอ่าน

อ่านเรื่องต่อไปนี้

ความเปลี่ยนแปลงทางครอบครัวไทยในปัจจุบัน

ปัจจุบันนี้สังคมไทยได้เปลี่ยนไปอย่างมากในทางเศรษฐกิจและสังคม เมื่อประเทศไทยได้เปลี่ยนวิธีการผลิตจากเกษตรกรรมเพื่อยังชีพมาเป็นเกษตรกรรมเพื่อการค้า มีผลให้ชาวนาต้องผลิตข้าวเป็นจำนวนมากเพื่อขายและเพื่อส่งออก การที่จะทำให้ผลิตผลข้าวมากขึ้น ชาวนาต้องลงทุนซื้อปุ๋ยหรือยาฆ่าแมลง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น หากปีใดฝนแล้งทำนาไม่ได้ก็ทำให้ชาวนาขาดทุน ทำยที่สุดกลายเป็นหนี้สิน จนทำให้ต้องจำนองหรือขายนา กลายเป็นสภาพมาเป็นผู้เช่าที่ดิน และมีรายได้ไม่พอต่อการยังชีพในสังคมปัจจุบันซึ่งกลายมาเป็นสังคมทุนนิยมที่ต้องใช้เงินซื้อทุกอย่าง

ปัจจุบันเมื่อว่างเว้นจากฤดูการทำนา ชาวนาก็มุ่งเข้าสู่เมืองอันมีผลกระทบโดยตรงต่อโครงสร้างครอบครัวไทย ทุกวันนี้ถ้าไปในชนบทจะพบว่ามีแต่คนรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย กับหลาน หรือพูดง่ายๆ ว่ามีแต่คนแก่กับเด็ก หนุ่มสาวออกจากหมู่บ้านไปทำงานในเมืองปล่อยลูกไว้ให้ตายายเลี้ยง เมื่อคนหนุ่มสาวไม่ได้อยู่ในหมู่บ้าน ประเพณีการขยายครอบครัวโดยการที่ลูกเขยย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านพ่อตา เป็นแรงงานช่วยพ่อตาทำนาค่อยๆ หมดไป การแลกเปลี่ยนแรงงานระหว่างกลุ่มญาติสนิทค่อยๆ หมดไป การทำนาต้องใช้เงินจ้างทั้งในการดำนาและเกี่ยวข้าว เกิดมีอาชีพรับจ้างดำนา เกี่ยวข้าวแทน การนวดข้าวก็หมดไป มีการจ้างรถพ่นข้าวแทน การแลกเปลี่ยนแรงงานและความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนพึ่งพาระหว่างเครือญาติในหมู่บ้านจึงค่อยๆ สลายไปด้วย แต่ก่อนนับได้ว่าผู้หญิงเป็นแกนหลักในสังคมหมู่บ้าน ปัจจุบันนี้ ผู้หญิงจำนวนมาก

เข้ามาทำงานในเมืองเป็นกรรมกรในโรงงาน เด็กรับใช้ทำงานตามบ้าน
พนักงานในภัตตาคาร ร้านอาหาร ตลอดจนถูกล่อลวงมาเป็นโสเภณี ชีวิต
ทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันจึงมีผลกระทบโดยตรงต่อลักษณะครอบครัว
ไทยในอดีต

อนึ่ง มีข้อน่าสังเกตว่า แม้ว่าคนหนุ่มสาวจะออกจากหมู่บ้านมาสู่เมือง
อันมีผลกระทบต่อโครงสร้างและองค์ประกอบของครอบครัวในหมู่บ้าน แต่จะ
เห็นได้ว่าสายใยระหว่างคนหนุ่มสาวกับพ่อแม่ และญาติพี่น้องที่อยู่ในหมู่บ้านยัง
คงมีอยู่ ตามประเพณีไทยแต่เดิมที่ว่า ลูกเป็นฝ่ายเลี้ยงดูพ่อแม่ในยามแก่
เฒ่าเพื่อเป็นการทดแทนบุญคุณซึ่งหน้าที่นี้มักตกอยู่กับลูกสาวคนเล็กดังที่กล่าว
มาแล้วนั้น เราพบว่าเด็กหนุ่มสาวที่เข้ามาทำงานในเมืองจะส่งเงินกลับบ้าน
ไปให้พ่อแม่ในหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะลูกสาว ยังคงมีสำนึกความ
รับผิดชอบในการเลี้ยงดูพ่อแม่ เงินทองที่หามาได้จากการทำงานในเมืองก็
ส่งกลับสู่หมู่บ้านเพื่อให้พ่อแม่ใช้จ่ายแรงงานในการทำนา ช่วยไถ่ถอนที่นาคืน
หรือ ช่วยปลดเปลื้องหนี้สินของครอบครัว นับว่าค่านิยมเรื่องความกตัญญู
และการทดแทนบุญคุณที่ได้อบรมสั่งสอนกันมาในครอบครัวไทยแต่เดิม ยังคงได้
รับการสืบทอดและดำเนินไปท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทั้งหลายในสังคมไทย
ในปัจจุบัน

(ที่มา: สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ ๒๒)

เปรียบเทียบ สิ่งที่ยก กับ สิ่งที่ยก ว่ามีอะไรที่ เหมือน หรือ แตกต่างกัน

เหมือนกัน

ต่างกัน

.....	
.....	
.....	

๑. เลือกวงคำตอบที่ถูกที่สุด

๑.๑ ย่อหน้าที่ ๑ ความแตกต่างระหว่างการผลิตจากเกษตรกรรมเพื่อยังชีพ และการผลิต

เกษตรกรรมเพื่อการค้า คือ.....

ก. การลงทุนในการผลิตต่างกัน

ข. การเปลี่ยนสภาพของชาวนา

ค. การเปลี่ยนวิธีใช้พื้นที่

๑.๒ ย่อหน้าที่ ๒ ปัจจุบันหลังฤดูทำนา หม่อมสารออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน ทำให้.....

ก. มีเฉพาะคนแก่ แม่บ้าน กับเด็กๆเหลืออยู่ในหมู่บ้าน

ข. มีผลกระทบต่อชีวิตคนไทยในหมู่บ้านทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

ค. มีการจ้างแรงงานแทนการแลกเปลี่ยนแรงงานมากขึ้น

๑.๓ ย่อหน้าที่ ๓ แม้ว่าโครงสร้างของครอบครัวไทยในหมู่บ้าน และเศรษฐกิจจะเปลี่ยนแปลง

สิ่งที่ยังคงอยู่ คือ.....

ก. การส่งเงินมาเลี้ยงดูพ่อแม่

ข. การกลับมาหมู่บ้านเพื่อเลี้ยงดูพ่อแม่

ค. การจ้างคนอื่นมาทำนาและดูแลครอบครัว

๒. ตอบคำถามต่อไปนี้

๒.๑ การทำการเกษตรเพื่อยังชีพ กับ เพื่การค้า ต่างกันอย่างไรบ้าง

๒.๒ การเปลี่ยนจากสังคมเกษตร มาเป็นสังคมทุนนิยม มีผลเสียอย่างไรบ้างแก่ชาวนา

๒.๓ ทำไมหลังฤดูทำนา หนุ่มสาวจึงต้องออกจากหมู่บ้านไปทำงานที่อื่น

๒.๔ การออกไปทำงานนอกหมู่บ้านของหนุ่มสาว มีผลเสียอย่างไรบ้างกับโครงสร้าง
สังคมไทยในหมู่บ้าน

๒.๕ ผู้หญิงมีความสำคัญกับหมู่บ้านอย่างไรบ้าง ทั้งในสังคมเกษตร และสังคมทุนนิยม

การใช้ภาษาและคำศัพท์

๓. เติมคำต่อไปนี้ในช่องว่าง

เศรษฐกิจ	สังคม	ลงทุน	หนี้สิน	ยังชีพ
สืบทอด	ผลกระทบ	สลาย	ความรับผิดชอบ	แลกเปลี่ยน

- ๓.๑ คนใน.....ไหนก็ตาม ที่อยู่ร่วมกันอย่างมี.....
และทำงานร่วมกันเพื่อส่วนรวม ชุมชนนั้นย่อมเกิดความสุขได้
- ๓.๒ คนที่ใช้เงินมากกว่าที่หามาได้ จะมี.....และความสุขก็จะ.....ไป
- ๓.๓ ปัจจุบันนี้ ประเทศต่างๆติดต่อกันได้อย่างรวดเร็ว เพราะฉะนั้นถ้า.....
ของประเทศสหรัฐอเมริกามีปัญหา ประเทศไทยก็จะได้รับ.....เช่นเดียวกัน
- ๓.๔ การ.....ประเพณีสงกรานต์จากอดีตถึงปัจจุบัน เป็นการรักษาเอกลักษณ์
ของชาติ

กิจกรรมหลังการอ่าน

ให้นักศึกษาจับคู่ แล้วเปรียบเทียบความเหมือน และความแตกต่างของสังคมในชนบทกับ
สังคมในเมืองใหญ่ แล้วให้นักศึกษาคนหนึ่งในแต่ละคู่มารายงานให้เพื่อนในห้องฟัง

คำศัพท์

เรื่อง ความเปลี่ยนแปลงทางครอบครัวไทยในปัจจุบัน

ผลิต	-	to produce
ยังชีพ	-	to support life
ต้นทุน	-	capital; investment funds
จำนอง	-	to mortgage
สังคมนิยม	-	capitalist society
ดำนา	-	to plant rice seedlings
เกี่ยวข้าว	-	to harvest (rice)
นวดข้าว	-	to thresh (rice)
โสเภณี	-	prostitute
น่าสังเกต	-	to be observable, noticeable
โครงสร้าง	-	structure
สายใย = ความผูกพัน	-	relationship
อย่างสม่ำเสมอ = อย่างต่อเนื่อง	-	continuously
ไถ่ถอน	-	to redeem
อบรม	-	to instruct, educate, give guidance
ท่ามกลาง	-	among; in the midst of